

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 193 (XXXVII) — Nr. 950

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 14 octombrie 2025

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 185 din 8 aprilie 2025 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și ale art. 45 ¹ alin. (6) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii	2–4
Decizia nr. 238 din 29 aprilie 2025 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) teza finală din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice și a ordonanței de urgență a Guvernului, în integralitatea sa	5–7
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
3.250. — Ordin al ministrului culturii pentru re acreditarea Muzeului de Artă Constanța, cu sediul în municipiul Constanța	8
3.251. — Ordin al ministrului culturii pentru re acreditarea Muzeului Memorial „Nicolae Bălcescu”, cu sediul în satul Valea Bălcescă, comuna Nicolae Bălcescu, județul Vâlcea	8
3.252. — Ordin al ministrului culturii pentru re acreditarea Muzeului de Artă Recentă — MARE, cu sediul în municipiul București	9
3.253. — Ordin al ministrului culturii pentru re acreditarea Muzeului Național al Aviației Române, cu sediul în municipiul București	9
3.254. — Ordin al ministrului culturii pentru re acreditarea Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească”, cu sediul în municipiul Târgoviște, județul Dâmbovița	10
3.255. — Ordin al ministrului culturii pentru re acreditarea Muzeului Național al Țăranului Român, cu sediul în municipiul București	10
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 315 din 22 septembrie 2025 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	11–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 185

din 8 aprilie 2025

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și ale art. 45¹ alin. (6) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Claudia Margareta Krupenschi	— magistrat-asistent-șef delegat

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și ale art. 45¹ alin. (6) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Gheorghe Popescu în Dosarul nr. 5.419/2/2019/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.288D/2022.

2. La apelul nominal se prezintă autorul excepției, personal. Lipsește cealaltă parte, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții acordă cuvântul autorului excepției, care, mai întâi, solicită admiterea acesteia, astfel cum a fost formulată, în sensul că o hotărâre pronunțată în urma soluționării unei contestații formulate împotriva unui act al Inspecției Judiciare să poată fi atacată în primul rând cu apel, și nu cu recurs, așa cum prevăd textele de lege atacate, după care prezintă, pe scurt, istoricul litigiului în care a ridicat excepția de neconstituționalitate.

4. Având cuvântul pentru a pune concluzii, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, solicitând menținerea jurisprudenței în materie a Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 562 din 31 octombrie 2024.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 29 septembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 5.419/2/2019/a1, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și ale art. 45¹**

alin. (6) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Gheorghe Popescu într-un recurs declarat de autorul excepției împotriva unei sentințe prin care a fost respinsă cererea acestuia de anulare a unor rezoluții a Inspecției Judiciare.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul arată că textele de lege criticate încalcă accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, întrucât nu conțin o prevedere care să permită exercitarea unei căi de atac ordinare — apelul — împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de curțile de apel, fie la instanța supremă, fie la o altă instanță. Textele de lege criticate permit doar formularea recursului, însă, conform noului Cod de procedură civilă, acesta este o cale extraordinară de atac și are o serie de limitări în ceea ce privește motivele contestării.

7. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât prevederile legale criticate nu exclud existența unui control judecătoresc deplin asupra actelor adoptate de Inspecția Judiciară, întrucât acestea pot fi contestate în primă instanță în fața curții de apel. Totodată, accesul liber la justiție nu presupune și accesul la toate mijloacele procedurale prin care se îmfăptuiește justiția, iar legiuitorul are competența exclusivă de a reglementa, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Instituirea unei anumite căi de atac sau a unei anumite reguli de competență nu are semnificația încălcării accesului liber la justiție, care nu obligă legiuitorul să asigure dublul grad de jurisdicție decât în materie penală, ceea ce nu este cazul de față, aspect statuat constant în jurisprudența în materie a Curții Constituționale (de exemplu, Decizia nr. 160 din 24 martie 2016, paragraful 21, sau Decizia nr. 170 din 24 martie 2022, paragraful 17).

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, și ale art. 45¹ alin. (6) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 1 septembrie 2012, care, la data sesizării Curții Constituționale, aveau următoarea redactare:

— Art. 21 alin. (1) din Legea nr. 304/2004: *„(1) Secția I civilă, Secția a II-a civilă și Secția de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel.”;*

— Art. 45¹ alin. (6) din Legea nr. 317/2004: *„(6) Hotărârea Secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București poate fi atacată cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal, în termen de 15 zile de la comunicare.”*

13. Prevederile constituționale indicate în motivarea excepției sunt cele ale art. 21 alin. (3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil și ale art. 126 alin. (6) referitoare la controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice pe calea contenciosului administrativ.

14. Cu titlu prealabil examinării pe fond a excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că, prin Decizia nr. 321 din 9 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 20 iulie 2017, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 21 și 24 din Legea nr. 304/2004, raportate la cele ale art. 29 alin. (5) teza a doua din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sunt constituționale în măsura în care nu exclud posibilitatea formulării recursului împotriva hotărârii judecătorești de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești. Dispozițiile art. 21, în redactarea examinată prin decizia antemenționată, au fost incluse în art. 21 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 304/2004 prin Legea nr. 207/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (în prezent abrogată), act normativ care a suplimentat cuprinsul art. 21, inițial fără alineate în structura sa normativă, cu încă 2 alineate, art. 21 totalizând astfel, în noua sa configurație, 3 alineate. Deși prin acest mecanism tehnico-legislativ art. 21 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 304/2004, criticat în prezenta cauză, a menținut, în general, redactarea fostului art. 21 din aceeași lege, astfel cum a fost examinat de Curte prin Decizia nr. 321 din 9 mai 2017,

esențial de reținut este că această decizie de admitere nu este aplicabilă în prezenta cauză, deoarece speța nu vizează atacarea unei încheieri de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale, ci privește soluția Curții de Apel București de respingere a plângerii formulate împotriva soluției de clasare date de Inspekția Judiciară cu privire la o plângere disciplinară formulată împotriva unui judecător.

15. Autorul excepției este nemulțumit de faptul că dispozițiile legale criticate nu prevăd, în materia cercetării disciplinare a judecătorilor, și posibilitatea formulării apelului, ci menționează doar recursul, o cale extraordinară de atac care limitează însă accesul liber la justiție sub aspectul restrângerii motivelor ce pot fi invocate de recurent.

16. Analizând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, republicată, sunt incluse în secțiunea a 2-a *„Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție”* și reprezintă norma generală de competență de soluționare a recursurilor de către Înalta Curte de Casație și Justiție. Aceste prevederi stabilesc secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție care sunt competente să judece recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel.

17. Pe de altă parte, Curtea observă că dispozițiile art. 45¹ alin. (6) din Legea nr. 317/2004 stabilesc că poate fi atacată cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal hotărârea Secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București dată pentru soluționarea plângerii formulate împotriva soluției de clasare adoptate de Inspekția Judiciară cu privire la o plângere referitoare la săvârșirea unei abateri disciplinare de către un judecător. Unul dintre cazurile prevăzute de lege, care intră sub incidența art. 21 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, este cel reglementat la art. 45¹ din Legea nr. 317/2004, text încadrat în secțiunea a 4-a *„Atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul răspunderii disciplinare a magistraților”*. Dispozițiile art. 45¹ stabilesc procedura de contestare a rezoluției de clasare prevăzute la art. 45 alin. (4), respectiv acea rezoluție prin care inspectorul de la Inspekția Judiciară clasează o sesizare disciplinară formulată de o persoană întrucât se constată, în urma efectuării verificărilor prealabile, că nu există indiciile săvârșirii unei abateri disciplinare.

18. Prima etapă a procedurii contestării acestei rezoluții de clasare constă în formularea unei plângeri adresate inspectorului-șef, în termen de 15 zile de la comunicare, plângere ce urmează să fie soluționată în cel mult 20 de zile de la data înregistrării la Inspekția Judiciară [art. 45¹ alin. (1)]. Împotriva rezoluției inspectorului-șef prin care plângerea a fost respinsă și a rezoluției de clasare, autorul sesizării poate formula contestație la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, în termen de 15 zile de la comunicare, instanța judecătorească soluționând cauza de urgență și cu precădere [art. 45¹ alin. (3)] prin pronunțarea unei hotărâri ce poate fi atacată cu recurs în condițiile art. 45¹ alin. (6), textul de lege criticat în prezenta cauză.

19. Din cele anterior menționate, Curtea reține, în esență, că stabilirea răspunderii disciplinare a magistraților este o materie

căreia legiuitorul i-a rezervat o procedură de contestare specială, care implică mai multe etape, dar care, prin însăși natura obiectului său, se caracterizează în același timp prin necesitatea de soluționare cu celeritate și în mod definitiv a sesizării privind săvârșirea unei abateri disciplinare de către un judecător sau procuror. Astfel, este reglementat atât un control intern ierarhic, în sensul că rezoluția de clasare este supusă în mod obligatoriu confirmării inspectorului-șef, cât și, ulterior, controlului judecătoresc exercitat în două grade de jurisdicție: în fața Secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, competentă exclusiv în privința fondului, care va analiza cauza sub toate aspectele sale, respectiv în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal, care va examina cererea de recurs în limitele specifice acestei căi extraordinare de atac, prevăzute de Codul de procedură civilă.

20. Prin urmare, nu se poate susține în mod temeinic faptul că, prin lipsa reglementării apelului în această procedură contencioasă, textele de lege criticate nu asigură accesul liber la justiție persoanei care sesizează Inspekția Judiciară în legătură cu săvârșirea unei abateri disciplinare de către magistrați și nici exercitarea controlului judecătoresc asupra actelor administrative emise de această entitate publică.

21. Curtea Constituțională a statuat constant în jurisprudența sa că accesul la justiție, garantat de prevederile art. 21 din Legea fundamentală, nu presupune și accesul la toate mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, iar instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, deci și reglementarea căilor de atac sunt de competență exclusivă a legiuitorului, care poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură. Constituția prevede, la art. 129, dreptul la exercitarea

căilor de atac în condițiile legii, ceea ce înseamnă că Legea fundamentală lasă la latitudinea legiuitorului reglementarea căilor de atac, permițându-i acestuia să excepteze de la exercitarea lor, atunci când consideră că se impune, anumite hotărâri judecătorești. Or, procedura stabilirii răspunderii disciplinare a magistraților reprezintă, prin specificul său, o situație specială, care justifică reglementarea unei proceduri speciale, așa cum este cea prevăzută de textele de lege criticate.

22. Pe de altă parte, referitor la posibilitatea exercitării oricărei căi de atac împotriva unei hotărâri judecătorești, Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa că nici Constituția și nici Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu consacră nici expres și nici implicit dreptul la dublul grad de jurisdicție, drept ce este recunoscut doar în materie penală (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 780 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 13 martie 2017, paragrafele 18, 20 și 21).

23. De altfel, este de remarcat că soluția legislativă actuală cuprinsă la art. 45¹ din Legea nr. 317/2004, potrivit căreia rezoluția de clasare este supusă controlului judecătoresc, a fost introdusă în corpul Legii nr. 317/2004 prin Legea nr. 234/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 850 din 8 octombrie 2018, lege adoptată pentru punerea de acord cu Decizia nr. 397 din 3 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 16 iulie 2014, prin care Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „rezoluția de clasare este definitivă” din cuprinsul art. 47 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 317/2004 era neconstituțională, fiind contrară art. 21 din Constituție referitor la accesul liber la justiție.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

în numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Gheorghe Popescu în Dosarul nr. 5.419/2/2019/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și ale art. 45¹ alin. (6) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 8 aprilie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
pentru **MARIAN ENACHE**,

în temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă
coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992

privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale,
semnează

ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

Magistrat-asistent-șef delegat,
Claudia Margareta Krupenschi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 238

din 29 aprilie 2025

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) teza finală
din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice
și a ordonanței de urgență a Guvernului, în integralitatea sa**

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Simina Popescu-Marin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioana-Codruța Dărăngă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) teza finală din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, excepție ridicată de Daniel Dorel Fagi în Dosarul nr. 2.949/296/2020 al Judecătoriei Satu Mare — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.504D/2021.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, spre exemplu, Decizia nr. 430 din 4 iulie 2019.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 21 aprilie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 2.949/296/2020, **Judecătoria Satu Mare — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) teza finală din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice**. Excepția a fost ridicată de reclamantul Daniel Dorel Fagi într-o cauză având ca obiect soluționarea plângerii împotriva unui proces-verbal de constatare și sancționare a unei contravenții.

5. În **motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține, în esență, că prevederile legale criticate sunt neconstituționale, deoarece suspendarea exercitării dreptului de a conduce orice autoturisme pe drumurile publice, pe o perioadă de 90 de zile, reprezintă o restrângere a unui drept, iar, potrivit art. 53 alin. (1) din Constituție, restrângerea exercitării unui drept se poate face numai prin lege, nu și printr-o ordonanță de urgență a Guvernului. De asemenea, la momentul adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 nu a fost

motivată și nici justificată situația extraordinară sau urgența care să îndreptățească Guvernul să adopte ordonanța criticată, deși acestuia îi revenea aceasta obligație, potrivit art. 115 alin. (4) din Constituție. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 958 din 28 decembrie 2002, însă, potrivit dispozițiilor art. 134 alin. (1) teza întâi din acest act normativ, a intrat în vigoare la data de 1 februarie 2003, ceea ce înseamnă că, în realitate, nu a existat niciun fel de urgență și nicio situație extraordinară care să facă imposibilă amânarea și adoptarea unei legi.

6. De asemenea, adoptarea în regim de urgență a unor norme care limitează sau restrâng dreptul de a conduce și lipsa motivării situației extraordinare care a determinat adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 echivalează cu intruziunea nejustificată și nefondată a executivului în atribuțiile legislativului, contrar art. 1 alin. (3), (4) și (5) din Constituție.

7. Autorul excepției mai susține că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 încalcă dispozițiile art. 115 alin. (6) din Constituție, deoarece prevede o serie de măsuri restrictive de drepturi, respectiv suspendarea dreptului de a conduce și anularea acestui drept, de natură să afecteze drepturile persoanelor privind deplasarea sau dreptul la muncă. În susținerea criticilor de neconstituționalitate sunt evocate o serie de considerente reținute în jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

8. **Judecătoria Satu Mare — Secția civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se susține că nu sunt încălcate dispozițiile art. 53 din Constituție, având în vedere atât natura actului normativ prin care a fost instituită norma contestată, natura dreptului a cărui restrângere a fost instituită, cât și condițiile în care această restrângere intervine. Din interpretarea strictă a textului constituțional rezultă că este permisă restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților fundamentale fie prin lege, fie prin alt act juridic cu forță egală cu cea a legii, adică prin ordonanță. În cazul în care s-ar fi dorit excluderea altor acte normative cu rang egal cu cel al legii, s-ar fi prevăzut în mod expres că restrângerile se pot realiza doar prin intermediul legilor organice. Mai mult decât atât, dreptul reclamat ca fiind afectat de dispoziția legală contestată nu face parte dintre cele care, potrivit art. 115 alin. (6) din Constituție, nu pot face obiectul reglementărilor instituite prin intermediul ordonanțelor de urgență. Chiar dacă petentul asimilează dreptul de a conduce atât cu dreptul persoanelor la liberă circulație, cât și cu dreptul la muncă, o astfel de interpretare este mult prea extensivă. Dreptul afectat nu este un drept recunoscut automat oricărui cetățean prin Constituție, ci face parte din categoria drepturilor pe care cetățeanul le poate obține și exercita doar în

cazurile și cu îndeplinirea unor criterii delimitate, în cazul de față, prin normele incidente în materie rutieră. Prin urmare, acest drept poate fi supus unor modificări sau restrângeri justificate de situații sociale ori economice care survin, fără ca aceste modificări să îndeplinească același grad de exigență ca modificările sau restrângerile unor drepturi fundamentale. Totodată, prin dispoziția legală criticată nu s-a instituit o restrângere a dreptului de a conduce autovehicule care să intervină în mod automat, ci ca sancțiune ce se aplică drept urmare a nesocotirii unor norme care reglementează regimul circulației pe drumurile publice. Regula este, totodată, urmată de caracterul suspensiv de executare pe care formularea unei plângeri contravenționale o are asupra măsurii complementare. Referitor la susținerea privind încălcarea dispozițiilor art. 115 alin. (4) din Constituție, prin raportare la momentul la care actul normativ ale cărui dispoziții au fost contestate prin prezenta excepție a fost adoptat, se observă că la acel moment erau incidente dispozițiile art. 114 alin. (4) din Constituția nerevizuită și care nu implicau existența unei motivări asupra caracterului urgent care să determine adoptarea unei ordonanțe de urgență. Prin urmare, câtă vreme, la momentul revizuirii Legii fundamentale, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 era deja în vigoare, acestea nu i se mai impunea respectarea exigențelor de adoptare prevăzute la art. 115 alin. (4) din Constituția revizuită.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum este menționat în dispozitivul încheierii de sesizare, îl constituie dispozițiile art. 102 alin. (3) teza finală din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din 3 august 2006, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a IV-a de sancțiuni și cu *aplicarea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 90 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: (...).*”

13. Din analiza considerentelor încheierii de sesizare și a notelor scrise ale autorului excepției, Curtea observă că acesta formulează și critici de neconstituționalitate extrinsecă privind Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, în integralitatea sa. În consecință, Curtea reține că obiectul

excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 102 alin. (3) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 și ordonanța de urgență a Guvernului, în integralitatea sa.

14. În opinia autorului excepției, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (3), (4) și (5) privind statul român, art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale și art. 115 alin. (4) și (6) privind condițiile adoptării ordonanțelor de urgență ale Guvernului și limitele acestora.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile legale ce formează obiectul excepției de neconstituționalitate au mai fost supuse controlului de constituționalitate, iar Curtea Constituțională a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 430 din 4 iulie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 9 octombrie 2019, Decizia nr. 228 din 15 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 424 din 10 iunie 2014, Decizia nr. 1.428 din 25 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 893 din 16 decembrie 2011, Decizia nr. 1.217 din 20 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 7 noiembrie 2011, Decizia nr. 342 din 10 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din 4 mai 2011, Decizia nr. 1.444 din 4 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2011, Decizia nr. 1.065 din 16 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 686 din 11 octombrie 2010, Decizia nr. 426 din 15 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 341 din 21 mai 2010, Decizia nr. 223 din 9 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 6 mai 2010, Decizia nr. 494 din 2 aprilie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 334 din 20 mai 2009, Decizia nr. 575 din 19 septembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 1 noiembrie 2006, sau Decizia nr. 245 din 10 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 612 din 14 iulie 2005).

16. Referitor la criticile de neconstituționalitate extrinsecă formulate cu privire la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, în integralitatea sa, Curtea a constatat netemeinicia acestora, reținând că analiza susținerilor referitoare la respectarea exigențelor constituționale privind adoptarea ordonanței de urgență trebuie făcută în lumina prevederilor constituționale în vigoare la data adoptării ordonanței de urgență. Curtea a mai observat că, din expunerea de motive la proiectul de lege pentru aprobarea ordonanței criticate, rezultă îndeplinirea dublei condiții prevăzute de art. 114 alin. (4) din Constituția nerevizuită, și anume existența cazului excepțional și a urgenței. Concluzia se desprinde din precizările făcute de Guvern în sensul că „amplificarea continuă a fenomenului infracțional, care a căpătat un caracter tot mai dinamic și mai complex, a reclamat soluții viabile de contracarare, concretizate în acest proiect de act normativ, pe de o parte, prin înăsprirea sancțiunilor penale, iar pe de altă parte, prin incriminarea ca infracțiuni a unor noi fapte”. Totodată, promovarea unui proiect de act normativ asupra regimului circulației pe drumurile publice sub forma unei ordonanțe de urgență „a fost determinată de necesitatea reglementării pe baze noi și în acord cu noile reglementări europene, în cel mai

scurt timp, a relațiilor sociale dintr-un domeniu foarte important pentru societatea românească, prelungirea procedurii legislative având consecințe nedorite, uneori dramatice, vizibile pe toate drumurile țării. Promovarea în regim de urgență este determinată, nu în ultimul rând, și de necesitatea îndeplinirii, la termenele convenite, a angajamentelor asumate de România în procesul de armonizare a legislației românești cu aquis-ul comunitar”.

17. Cât privește susținerea referitoare la necesitatea motivării urgenței în cuprinsul ordonanței, dispozițiile art. 114 alin. (4) din Constituția nerevizuită, la care se raportează și în prezenta cauză controlul de constituționalitate, nu obligau la aceasta, astfel cum stabilesc în prezent prevederile art. 115 din Constituția României, republicată.

18. Referitor la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, instanța de contencios constituțional a reținut că, în cazul săvârșirii unor contravenții la regulile de circulație rutieră, reglementarea printr-o normă juridică de rang primar a uneia sau a mai multor sancțiuni complementare pe lângă sancțiunea principală — amenda — nu este de natură să încalce prevederile constituționale invocate, aceste sancțiuni având drept scop înlăturarea stării de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii altor fapte interzise.

19. Astfel, referitor la invocarea încălcării dispozițiilor art. 53 din Constituție, Curtea a observat că norma constituțională evocată se referă exclusiv la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți prevăzute de Constituție, iar prevederile legale criticate nu restrâng drepturi constituționale, ci prevăd sancționarea unor fapte de încălcare a legii care pun în pericol siguranța circulației rutiere.

20. Curtea a precizat că dreptul de a conduce autovehicule nu face parte din categoria drepturilor prevăzute de Constituție. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că textul art. 53 din Constituție stabilește condițiile și limitele restrângerii

exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Acesta are în vedere însă drepturile și libertățile fundamentale înscrise în capitolul II al titlului II din Constituție, nu și alte drepturi (a se vedea, Decizia nr. 503 din 16 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 17 ianuarie 2005). În aceste condiții, invocarea dispozițiilor art. 53 din Constituție care se referă la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale și ale art. 115 alin. (6) din Legea fundamentală care stabilesc că ordonanțele de urgență nu pot afecta drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție nu are relevanță în cauză.

21. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în jurisprudența instanței de contencios constituțional anterioară își păstrează în mod corespunzător valabilitatea și în prezenta cauză.

22. Distinct de acestea, referitor la criticile de neconstituționalitate formulate prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (4) din Constituție, Curtea reține, în acord cu jurisprudența sa, că, pe lângă monopolul legislativ al Parlamentului, Constituția, în art. 115 (art. 114 din Constituția, nerevizuită), consacră delegarea legislativă, în virtutea căreia Guvernul poate emite ordonanțe simple sau ordonanțe de urgență. Astfel, transferul unor atribuții legislative către autoritatea executivă se realizează printr-un act de voință al Parlamentului ori pe cale constituțională, în situații extraordinare și numai sub control parlamentar.

23. În consecință, reținând că prin adoptarea actului normativ criticat Guvernul a acționat în limitele competenței sale constituționale de a adopta ordonanțe de urgență, fără a se substitui Parlamentului în exercitarea rolului său de „unică autoritate legiuitoare”, Curtea constată că principiul fundamental al separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale nu este încălcat.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Daniel Dorel Fagi în Dosarul nr. 2.949/296/2020 al Judecătorei Satu Mare — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 102 alin. (3) teza finală din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice și ordonanța de urgență a Guvernului, în integralitatea sa, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Satu Mare — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 29 aprilie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

pentru **MARIAN ENACHE**,

în temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă

coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992

privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale,

semnează

ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

Magistrat-asistent,
Simina Popescu-Marin

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL CULTURII

ORDIN

pentru reacreditarea Muzeului de Artă Constanța, cu sediul în municipiul Constanța

În baza Propunerii Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor nr. 6.697 din 16.09.2025,

în conformitate cu prevederile art. 11, 12 și 18 din Criteriile și normele de acreditare a muzeelor și a colecțiilor publice, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.057/2007,

în temeiul dispozițiilor art. 18 alin. (1) și (4) din Legea muzeelor și a colecțiilor publice nr. 311/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor art. 11 alin. (1) și (4) din Hotărârea Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul culturii emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se reacreditează Muzeul de Artă Constanța, cu sediul în municipiul Constanța, județul Constanța, bd. Tomis nr. 82-84, codul poștal 900178.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul culturii,
Demeter András István

București, 25 septembrie 2025.
Nr. 3.250.

MINISTERUL CULTURII

ORDIN

pentru reacreditarea Muzeului Memorial „Nicolae Bălcescu”, cu sediul în satul Valea Bălcească, comuna Nicolae Bălcescu, județul Vâlcea

În baza Propunerii Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor nr. 6.637 din 16.09.2025,

în conformitate cu prevederile art. 11, 12 și 18 din Criteriile și normele de acreditare a muzeelor și a colecțiilor publice, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.057/2007,

în temeiul dispozițiilor art. 18 alin. (1) și (4) din Legea muzeelor și a colecțiilor publice nr. 311/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor art. 11 alin. (1) și (4) din Hotărârea Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul culturii emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se reacreditează Muzeul Memorial „Nicolae Bălcescu”, cu sediul în satul Valea Bălcească, comuna Nicolae Bălcescu, județul Vâlcea, Str. Muzeului nr. 26.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul culturii,
Demeter András István

București, 25 septembrie 2025.
Nr. 3.251.

MINISTERUL CULTURII

O R D I N**pentru reacreditarea Muzeului de Artă Recentă — MARE,
cu sediul în municipiul București**

În baza Propunerii Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor nr. 6.439 din 16.09.2025,

în conformitate cu prevederile art. 11, 12 și 18 din Criteriile și normele de acreditare a muzeelor și a colecțiilor publice, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.057/2007,

în temeiul dispozițiilor art. 18 alin. (1) și (4) din Legea muzeelor și a colecțiilor publice nr. 311/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor art. 11 alin. (1) și (4) din Hotărârea Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul culturii emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se reacreditează Muzeul de Artă Recentă — MARE, cu sediul în municipiul București, sectorul 1, Bd. Primăverii nr. 15, codul poștal 011971.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul culturii,

Demeter András István

București, 25 septembrie 2025.

Nr. 3.252.

MINISTERUL CULTURII

O R D I N**pentru reacreditarea Muzeului Național al Aviației Române,
cu sediul în municipiul București**

În baza Propunerii Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor nr. 6.601 din 16.09.2025,

în conformitate cu prevederile art. 11, 12 și 18 din Criteriile și normele de acreditare a muzeelor și a colecțiilor publice, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.057/2007,

în temeiul dispozițiilor art. 18 alin. (1) și (4) din Legea muzeelor și a colecțiilor publice nr. 311/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor art. 11 alin. (1) și (4) din Hotărârea Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul culturii emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se reacreditează Muzeul Național al Aviației Române, cu sediul în municipiul București, sectorul 2, str. Fabrica de Glucoză nr. 2-4, codul poștal 020332.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul culturii,

Demeter András István

București, 25 septembrie 2025.

Nr. 3.253.

MINISTERUL CULTURII

O R D I N**pentru reacreditarea Complexului Național Muzeal
„Curtea Domnească”, cu sediul în municipiul Târgoviște,
județul Dâmbovița**

În baza Propunerii Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor nr. 6.639 din 16.09.2025,

în conformitate cu prevederile art. 11, 12 și 18 din Criteriile și normele de acreditare a muzeelor și a colecțiilor publice, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.057/2007,

în temeiul dispozițiilor art. 18 alin. (1) și (4) din Legea muzeelor și a colecțiilor publice nr. 311/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor art. 11 alin. (1) și (4) din Hotărârea Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul culturii emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se reacreditează Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească”, cu sediul în municipiul Târgoviște, județul Dâmbovița, Str. Justiției nr. 7, codul poștal 130017.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul culturii,

Demeter András István

București, 25 septembrie 2025.

Nr. 3.254.

MINISTERUL CULTURII

O R D I N**pentru reacreditarea Muzeului Național al Țăranului Român,
cu sediul în municipiul București**

În baza Propunerii Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor nr. 6.627 din 16.09.2025,

în conformitate cu prevederile art. 11, 12 și 18 din Criteriile și normele de acreditare a muzeelor și a colecțiilor publice, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.057/2007,

în temeiul dispozițiilor art. 18 alin. (1) și (4) din Legea muzeelor și a colecțiilor publice nr. 311/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor art. 11 alin. (1) și (4) din Hotărârea Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul culturii emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se reacreditează Muzeul Național al Țăranului Român, cu sediul în municipiul București, sectorul 1, șos. Pavel D. Kiseleff nr. 3, codul poștal 011341.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul culturii,

Demeter András István

București, 25 septembrie 2025.

Nr. 3.255.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 315

din 22 septembrie 2025

Dosar nr. 690/1/2025

Mariana Constantinescu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Carmen Elena Popoiag	— președintele Secției I civile
George Bogdan Florescu	— pentru președintele Secției a II-a civile
Elena Diana Tămagă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă
Denisa Livia Băldean	— judecător la Secția I civilă
Mariana Hortolomei	— judecător la Secția I civilă
Diana Florea Burgazli	— judecător la Secția I civilă
Mihai Andrei Negoescu-Gândac	— judecător la Secția I civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Virginia Florentina Duminecă	— judecător la Secția a II-a civilă
Mihaela Mîneran	— judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Craiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Gheza Attila Farmathy	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Alina Nicoleta Ghica-Velescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ștefania Dragoe	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Bogdan Cristea	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ramona Maria Gliga	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, învestit cu soluționarea Dosarului nr. 690/1/2025, la care au fost conexe dosarele nr. 691/1/2025, nr. 692/1/2025, nr. 693/1/2025, nr. 694/1/2025, nr. 695/1/2025 și nr. 696/1/2025, a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 35 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările și completările ulterioare (Regulamentul).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Mariana Constantinescu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Elena Adriana Stamatescu, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizările conexe formulate de Tribunalul Dâmbovița — Secția I civilă în dosarele nr. 3.444/120/2023, nr. 2.478/120/2023, nr. 3.384/120/2023, nr. 2.454/120/2023, nr. 2.464/120/2023, nr. 2.468/120/2023 și nr. 2.424/120/2023.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

6. De asemenea, referă asupra faptului că Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la aceste probleme de drept.

7. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizărilor conexe privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularii și obiectul sesizărilor

8. Tribunalul Dâmbovița — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din 27 februarie 2025, în Dosarul nr. 3.444/120/2023, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024 privind unele măsuri pentru soluționarea proceselor privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și a proceselor privind prestații de asigurări sociale (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024), în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

Dacă, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 14 alin. (1) lit. d) din capitolul II al anexei nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare (Legea-cadru nr. 153/2017), art. 23 din aceeași lege-cadru, articolului unic pct. IV lit. A subpct. 2 din anexa nr. 9 la Regulamentul-cadru privind stabilirea locurilor de muncă, a categoriilor de personal, a mărimii concrete a sporului pentru condiții de muncă prevăzut în anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și a condițiilor de acordare a acestuia, pentru familia ocupațională de funcții bugetare „Sănătate și asistență socială”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 153/2018, cu modificările și completările ulterioare (Regulamentul-cadru aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 153/2018), respectiv art. 150 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și

completările ulterioare (Codul muncii), la stabilirea drepturilor bănești cuvenite profesorilor din învățământul preșcolar pentru perioada concediului de odihnă trebuie avut în vedere sporul pentru condiții periculoase sau vătămătoare de care aceștia au beneficiat în perioada de activitate, în condițiile în care, deși nereglementat legal pentru categoria profesorilor din învățământul preșcolar, acest spor a fost recunoscut de către angajator, cu caracter permanent, prin contractul individual de muncă și efectiv acordat în perioada de activitate.

9. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 26 martie 2025 cu nr. 690/1/2025, termenul de judecată fiind stabilit la data de 15 septembrie 2025.

10. La acest dosar au fost conexe și dosarele nr. 691/1/2025, nr. 692/1/2025, nr. 693/1/2025 nr. 694/1/2025, nr. 695/1/2025 și nr. 696/1/2025, având ca obiect sesizările formulate la aceeași dată de aceeași instanță de trimitere cu privire la aceeași problemă de drept, în dosarele nr. 2.478/120/2023, nr. 3.384/120/2023, nr. 2.454/120/2023, nr. 2.464/120/2023, nr. 2.468/120/2023 și nr. 2.424/120/2023.

II. Dispozițiile legale supuse interpretării

11. *Legea-cadru nr. 153/2017*

„ARTICOLUL 23

Sporul pentru condiții de muncă

Locurile de muncă și categoriile de personal, precum și mărimea concretă a sporului pentru condiții de muncă prevăzut în anexele nr. I-VIII și condițiile de acordare a acestuia se stabilesc, în cel mult 60 de zile de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin regulament-cadru elaborat de către fiecare dintre ministerele coordonatoare ale celor 6 domenii de activitate bugetară, respectiv învățământ, sănătate și asistență socială, cultură, diplomație, justiție, administrație, de către instituțiile de apărare, ordine publică și securitate națională, precum și de către autoritățile publice centrale autonome, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea fiecăruia dintre ministerele coordonatoare, a fiecăreia dintre instituțiile de apărare, ordine publică și securitate națională sau a fiecăreia dintre autoritățile publice centrale autonome, cu avizul Ministerului Muncii și Justiției Sociale și al Ministerului Finanțelor Publice și cu consultarea federațiilor sindicale reprezentative domeniului de activitate.”

Anexa nr. II — Familia ocupațională de funcții bugetare „Sănătate și asistență socială”

Capitolul II — Reglementări specifice personalului din sănătate, din unitățile de asistență medico-socială și din unitățile de asistență socială/servicii sociale

„Art. 14. — (1) În unitățile de asistență socială/centre cu sau fără cazare, în raport cu condițiile în care se desfășoară activitatea, pot fi acordate, cu respectarea prevederilor legale, următoarele categorii de sporuri: (...)

d) pentru condiții periculoase sau vătămătoare, un spor de până la 15% din salariul de bază, dar nu mai mult de 1.500 lei brut lunar, corespunzător timpului lucrat la locurile de muncă respective; (...)”

12. *Regulamentul-cadru aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 153/2018*

Anexa nr. 9 — Mărimea sporului pentru personalul din unitățile de asistență socială/centre cu sau fără cazare acordat în baza prevederilor art. 14 de la cap. II din anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare

„Articol unic. — Personalul care își desfășoară activitatea în unitățile de asistență socială/centre cu sau fără personalitate juridică, cu sau fără cazare, beneficiază de sporul prevăzut la art. 14 din cap. II din anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare, după cum urmează: (...)

IV. Locurile de muncă, categoriile de personal și mărimea concretă a sporurilor pentru personalul din unitățile de asistență

socială/centre cu sau fără personalitate juridică/servicii sociale cu sau fără cazare care își desfășoară activitatea în condiții periculoase sau vătămătoare, conform prevederilor art. 14 alin. (1) lit. d) de la cap. II din anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare

A. Spor de până la 15% din salariul de bază, acordat personalului care își desfășoară activitatea în: (...) 2. servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane cu dizabilități și pentru persoane vârstnice.”

13. *Codul muncii*

„Art. 150. — (1) Pentru perioada concediului de odihnă salariatul beneficiază de o indemnizație de concediu, care nu poate fi mai mică decât salariul de bază, indemnizațiile și sporurile cu caracter permanent cuvenite pentru perioada respectivă, prevăzute în contractul individual de muncă.

(2) Indemnizația de concediu de odihnă reprezintă media zilnică a drepturilor salariale prevăzute la alin. (1) din ultimele 3 luni anterioare celei în care este efectuat concediul, multiplicată cu numărul de zile de concediu. (...)”

III. Expunerea succintă a proceselor

14. Prin cererile înregistrate pe rolul Tribunalului Dâmbovița — Secția I civilă, reclamantul Sindicatul „Valahia”, în numele și pentru membrii săi de sindicat — profesori în învățământul preșcolar, în contradictoriu cu pârâții — unități școlare (creșe și grădinițe de pe raza municipiului Târgoviște), a solicitat instanței ca, prin hotărârea ce se va pronunța, să se dispună următoarele: obligarea pârâtelor să recalculeze indemnizația pentru concediul de odihnă pe ultimii 3 ani anteriori introducerii cererii de chemare în judecată și în continuare, cu luarea în calcul a indemnizației de hrană și a sporului pentru condiții de muncă, și să plătească reclamanților diferențele dintre sumele de bani reprezentând indemnizația de concediu încasată și cea cuvenită după recalcularea prin includerea în calculul indemnizației de concediu a indemnizației de hrană și a sporului pentru condiții de muncă periculoase sau vătămătoare, sume actualizate cu indicii de inflație și dobândă legală penalizatoare, de la data scadenței drepturilor salariale și până la data plății integrale a sumelor datorate.

15. În motivarea acțiunilor s-a arătat că, în perioada menționată, membrii de sindicat au fost/sunt salariați ai pârâtelor și au beneficiat de indemnizația lunară de hrană, spor cu caracter permanent, în accepțiunea art. 150 alin. (1) din Codul muncii, precum și de sporul pentru condiții de muncă periculoase sau vătămătoare, care trebuiau incluse în media zilnică pe baza căreia se calculează indemnizația de concediu, iar indemnizația de concediu trebuia calculată în raport cu numărul zilelor de concediu înmulțite cu media zilnică a salariului de bază și a indemnizației de hrană, corespunzător fiecărei luni calendaristice în care s-a efectuat concediul de odihnă.

16. La acordarea indemnizației de concediu de odihnă în ultimii trei ani anterior cererii de chemare în judecată, pârâtele nu au luat în calcul sporul pentru condiții de muncă periculoase sau vătămătoare și indemnizația de hrană de care au beneficiat.

17. Normele juridice naționale referitoare la cuantumul indemnizației de concediu de odihnă trebuie analizate ținând cont și de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în materia securității și sănătății angajaților și a organizării timpului de lucru, care este în sensul că pe durata concediului anual de odihnă angajatul trebuie să beneficieze de remunerația obișnuită, lucrătorul care efectuează concediul de odihnă neputând fi tratat din punct de vedere financiar altfel decât dacă ar lucra, regulile aplicându-se atât în sectorul public, cât și în sectorul privat.

18. Cât timp reclamantul a beneficiat de indemnizație de hrană și de sporul pentru condiții de muncă acordate lunar, nu se

poate nega caracterul remunerativ al acestor drepturi și nici dreptul salariatului de a beneficia, pe perioada concediului de odihnă, de o remunerație care nu poate fi mai mică decât salariul de bază și sporurile cu caracter permanent primite lunar de la angajator.

19. Prin întâmpinările formulate de pârâte, acestea au solicitat respingerea cererilor de chemare în judecată, susținând, în esență, că indemnizația de concediu de odihnă se calculează conform art. 7 din Hotărârea Guvernului nr. 250/1992 privind concediul de odihnă și alte concedii ale salariaților din administrația publică, din regiile autonome cu specific deosebit și din unitățile bugetare, republicată, cu modificările ulterioare (*Hotărârea Guvernului nr. 250/1992*), și art. 150 din Codul muncii, iar eventualele sporuri și indemnizații acordate sunt incluse în media zilnică pe baza căreia se calculează indemnizația de concediu și nu se adaugă suplimentar la aceasta.

20. La termenul de judecată din data de 27 februarie 2025, instanța a pus în discuția părților aplicabilitatea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024.

21. Prin încheierile pronunțate la aceeași dată s-au dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și suspendarea cauzelor.

IV. Motivele de admisibilitate reținute de titularii sesizărilor

22. Instanța de trimitere a constatat admisibilitatea sesizărilor, reținând că pretențiile deduse judecății privesc stabilirea și/sau plata drepturilor salariale sau de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice, reclamanții având funcțiile de salariați ai unor creșe și grădinițe cu program prelungit.

23. Sesizarea privește o chestiune de drept, ținând cont că, în concret, se solicită ca instanța supremă să lămurească interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 14 alin. (1) lit. d) din capitolul II al anexei nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017, art. 23 din aceeași lege, ale articolului unic pct. IV lit. A subpct. 2 din anexa nr. 9 la Regulamentul-cadru aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 153/2018, respectiv art. 150 din Codul muncii, cu privire la împrejurarea dacă la stabilirea drepturilor bănești cuvenite profesorilor din învățământul preșcolar pentru perioada concediului de odihnă trebuie avut în vedere sporul pentru condiții periculoase sau vătămătoare de care aceștia au beneficiat în perioada de activitate, în condițiile în care, deși nereglementat legal pentru categoria profesorilor din învățământul preșcolar, acest spor a fost recunoscut de către angajator, cu caracter permanent, prin contractul individual de muncă și efectiv acordat în perioada de activitate; tribunalul a apreciat că aparent și această condiție este îndeplinită.

24. Totodată, chestiunea de drept supusă dezbaterii este, în opinia instanței, una calificată, reală, veritabilă, ce prezintă un grad de dificultate suficient de ridicat, necesitând cu pregnanță a fi lămurită prin intervenția instanței supreme, în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept antementionate și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecății.

25. De dezlegarea acestei probleme de drept depinde soluționarea litigiilor, având în vedere că, în cauză, diferendul constă în a se statifica dacă la stabilirea drepturilor bănești cuvenite profesorilor din învățământul preșcolar pentru perioada concediului de odihnă trebuie avut în vedere sporul pentru condiții periculoase sau vătămătoare de care aceștia au beneficiat în perioada de activitate, în condițiile în care, deși nereglementat legal pentru categoria profesorilor din învățământul preșcolar, acest spor a fost recunoscut de către angajator, cu caracter permanent, prin contractul individual de muncă și a fost acordat efectiv în perioada de activitate.

26. De asemenea, tribunalul a constatat că asupra chestiunii de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat, nu face obiectul unei sesizări în acest sens și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

27. Părțile și-au exprimat punctele de vedere asupra chestiunii de drept prin cererile și apărările făcute în fața instanțelor de judecată.

VI. Punctul de vedere al completurilor de judecată care au formulat sesizările cu privire la dezlegarea unor chestiuni de drept

28. Instanțele de trimitere au apreciat că, în conformitate cu dispozițiile art. 6 lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017, legiuitorul a prevăzut, în esență, necesitatea reglementării prin lege a drepturilor salariale acordate personalului plătit din fonduri publice, cum este și cazul personalului de specialitate.

29. Or, în condițiile în care personalul de specialitate din litigiu nu beneficiază prin lege de sporul pentru condiții periculoase sau vătămătoare, acesta nu ar putea fi avut în vedere la stabilirea indemnizației de concediu nici chiar în condițiile în care acest spor a fost recunoscut de către angajator, cu caracter permanent, prin contractul individual de muncă și efectiv acordat în perioada de activitate.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

30. Instanțele naționale nu au comunicat hotărâri judecătorești cu privire la problema de drept ce constituie obiectul sesizărilor conexe.

31. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în mecanismele de unificare a practicii

32. Prin *Decizia nr. 23 din 15 noiembrie 2021*, pronunțată de Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 62 din 20 ianuarie 2022, s-a statuat că:

„În interpretarea și aplicarea unitară a art. 38 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, aprobată cu modificări prin Legea nr. 462/2006, cu modificările ulterioare, și a art. 150 alin. (1) și (2) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la stabilirea drepturilor bănești cuvenite polițiștilor de penitenciare pentru perioada concediului de odihnă trebuie avute în vedere sporurile pentru condiții de muncă grele, vătămătoare sau periculoase de care aceștia au beneficiat în perioada de activitate, corespunzător timpului lucrat în locurile de muncă respective.”

33. Prin *Decizia nr. 13 din 16 septembrie 2024*, pronunțată de Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1052 din 21 octombrie 2024, s-a statuat că:

„(...) Indemnizația de hrană reglementată de art. 18 din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, nu intră în baza de calcul al indemnizației de concediu de odihnă cuvenite personalului contractual plătit din fonduri publice și funcționarilor publici.”

IX. Jurisprudența Curții Constituționale

34. Curtea Constituțională nu s-a pronunțat asupra dispozițiilor legale a căror dezlegare se solicită, din perspectiva vizată de sesizare.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

35. Prin raportul întocmit, judecătorii-raportori au apreciat că nu sunt întrunite cumulativ condițiile de admisibilitate a sesizării, lipsind cerința existenței unei chestiuni de drept veritabile, care să necesite a fi dezlegată pe calea mecanismului hotărârii prealabile.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizările în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, precum și raportul întocmit de judecătorii-raportori, constată următoarele:

36. Temeiul prezentelor sesizări îl constituie prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024.

37. Domeniul de reglementare al acestui act normativ este conturat expres prin dispozițiile art. 1, ordonanța de urgență menționată mai sus aplicându-se în procesele privind stabilirea și/sau plata drepturilor salariale ori de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice, inclusiv cele privind obligarea la emiterea actelor administrative sau privind anularea actelor administrative emise pentru acest personal sau/și cele privind raporturile de muncă și de serviciu ale acestui personal, precum și în procesele privind stabilirea și/sau plata drepturilor la pensie, inclusiv cele rezultate din actualizarea/recalcularea/revizuirea drepturilor la pensie sau/și cele privind alte prestații de asigurări sociale ale personalului plătit din fonduri publice, indiferent de natura și obiectul proceselor, de calitatea părților ori de instanța competentă să le soluționeze.

38. În această materie se instituie o procedură specială privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, sens în care, prin art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024, se prevăd următoarele: „Dacă în cursul judecării proceselor prevăzute la art. 1, completul de judecată investit cu soluționarea cauzei în primă instanță sau în calea de atac, verificând și constatând că asupra unei chestiuni de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și aceasta nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

39. Rezultă că aceste prevederi se aplică cu prioritate în raport cu dispozițiile art. 519-521 din Codul de procedură civilă, potrivit principiului *specialia generalibus derogant*, urmând a se completa însă, în mod corespunzător, cu prevederile dreptului comun, Codul de procedură civilă, astfel cum se și statuează expres prin art. 4, conform căruia „dispozițiile prezentei ordonanțe de urgență se completează cu cele ale Legii nr. 134/2010 (...), precum și cu celelalte reglementări aplicabile în materie”.

40. Prin urmare, în contextul normativ expus, procedura de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile presupune îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții de admisibilitate a sesizării:

- (i) existența unei cauze în curs de judecată, care să fie dintre cele prevăzute limitativ la art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024, indiferent de natura și obiectul proceselor, de calitatea părților ori de instanța competentă să le soluționeze, respectiv litigiul să vizeze stabilirea și/sau plata drepturilor salariale/de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice, inclusiv obligarea la emiterea actelor administrative sau privind anularea actelor administrative emise pentru acest personal sau/și raporturile de muncă și de serviciu ale acestui personal, fie stabilirea și/sau plata drepturilor la pensie, inclusiv actualizarea/

recalcularea/revizuirea drepturilor la pensie sau/și alte prestații de asigurări sociale ale personalului plătit din fonduri publice;

- (ii) instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în primă instanță sau în calea de atac;
- (iii) să existe o chestiune de drept veritabilă, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei;
- (iv) Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept și aceasta să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

41. Procedând la analiza admisibilității sesizărilor, se constată că nu sunt îndeplinite toate condițiile anterior expuse instituite de legiuitor pentru atingerea scopului acestui mecanism juridic special de prevenire a jurisprudenței neunitare la nivelul instanțelor naționale.

42. Obiectul litigiilor deduse judecării se circumscrie domeniului specific de reglementare prevăzut la art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024, instanța de trimitere fiind investită cu cereri de chemare în judecată care privesc drepturi de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice.

43. Sesizările au fost formulate de Tribunalul Dâmbovița — Secția I civilă, instanță investită cu soluționarea litigiilor în primă instanță.

44. Este îndeplinită și condiția negativă ca respectiva chestiune de drept invocată prin aceste sesizări să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

45. În schimb, nu este întrunită cerința existenței unei chestiuni de drept veritabile, care să necesite a fi dezlegată pe calea mecanismului hotărârii prealabile.

46. În absența unei definiții legale a noțiunii de „chestiune de drept”, în doctrină s-a arătat că, pentru a fi vorba de o problemă de drept reală, trebuie ca norma de drept disputată să fie îndoielnică, imperfectă (lacunară) sau neclară, fiind susceptibilă să constituie izvorul unor interpretări divergente și, în consecință, al unei practici judiciare neunitare.

47. Totodată, prin jurisprudența dezvoltată de instanța supremă în legătură cu această cerință, s-a statuat că, pentru ca mecanismul hotărârii prealabile să nu fie denaturat de la scopul său firesc și să nu fie utilizat pentru tranșarea în concret a aspectelor litigioase aflate pe rolul instanței de trimitere, este necesar ca sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție să aibă ca obiect o problemă de drept, adică să privească o normă juridică susceptibilă de interpretări diferite, care, odată aplicată în cauze aflate pe rolul instanțelor de judecată, ar genera o practică judiciară neunitară (a se vedea, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 83 din 18 noiembrie 2024 — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1329 din 31 decembrie 2024).

48. Prin urmare, ceea ce este definitoriu pentru această procedură este dezlegarea de principiu pe care o poate da instanța supremă în legătură cu sensul normei de drept, cu cea mai adecvată interpretare a ei, atunci când este susceptibilă de mai multe înțelesuri, astfel încât ulterior, printr-o aplicare corespunzătoare din partea instanțelor, jurisprudența să capete coerență și unitate.

49. De aceea, motivele care susțin admisibilitatea sesizării trebuie să se refere la prezentarea modului diferit în care normele de drept îndoielnice, lacunare sau neclare pot fi interpretate și să arate în ce măsură acesta depășește obligația instanței investite cu soluționarea cauzei să interpreteze și să aplice legea în vederea soluționării litigiului. Exprimarea punctului de vedere al instanței de trimitere contribuie, în acest context, la a se stabili dacă problema de drept cu privire la care

i se solicită instanței supreme să o dezlege este una reală, având vocație de a convinge, și, din această perspectivă, că sunt întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării (a se vedea, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 62 din 28 octombrie 2024 — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1277 din 18 decembrie 2024).

50. Așadar, după cum s-a reținut în mod constant, punctul de vedere al instanței inserat în încheierea de sesizare, conform art. 520 din Codul de procedură civilă, de la care nu se derogă în cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024, trebuie să reflecte caracterul neclar al normei susceptibile de interpretări diferite și dificultatea reală și serioasă în care se află instanța în alegerea uneia dintre variantele potențiale de interpretare.

51. Aplicând aceste repere jurisprudențiale în cazul prezentelor sesizări, se constată că din conținutul încheierilor de trimitere nu rezultă invocarea vreunei chestiuni de drept veritabile, întrucât nu se arată în ce măsură dispozițiile legale indicate, respectiv cele ale Legii-cadru nr. 153/2017 ori cele ale art. 150 din Codul muncii, ar fi neclare, îndoielnice sau echivoce și nici nu se identifică un eventual conflict între aceste norme, ci se solicită instanței supreme să stabilească cum se interpretează și se aplică ele în litigiul dedus judecătii raportat la situația de fapt, respectiv să se determine în concret dacă, în cazul profesorilor din învățământul preșcolar, calculul drepturilor bănești pentru perioada concediului de odihnă se face prin includerea sporului pentru condiții periculoase sau vătămătoare de care au beneficiat în perioada de activitate, chiar dacă acesta nu a avut o reglementare legală, respectiv dacă stabilirea drepturilor bănești pentru perioada concediului de odihnă se face prin includerea indemnizației de hrană.

52. Or, aceste aspecte se circumscriu particularităților litigiilor pe care instanța de trimitere este obligată să le lămurească în virtutea art. 22 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia judecătorul soluționează pricina conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile.

53. Suplimentar, se constată că instanța de trimitere nu a justificat condiția dificultății chestiunii de drept, omițând să expună posibilele interpretări diferite ce ar putea fi asociate textelor de lege stabilite ca fiind incidente, apreciindu-se doar că, în conformitate cu dispozițiile art. 6 lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017, legiuitorul a prevăzut, în esență, necesitatea reglementării prin lege a drepturilor salariale acordate personalului plătit din fonduri publice, cum este și cazul personalului de specialitate, astfel încât recunoașterea sporului pentru condiții periculoase sau vătămătoare de către angajator, cu caracter permanent, prin contractul individual de muncă, și, respectiv, acordarea efectivă a acestuia s-au făcut printr-o adăugare la lege, situație față de care sporul respectiv nu ar trebui avut în vedere la stabilirea drepturilor bănești cuvenite profesorilor din învățământul preșcolar pentru perioada concediului de odihnă.

54. Prin urmare, instanța deține elementele raționamentului logico-juridic pe care trebuie să îl realizeze, neevocând neclaritatea, imprecizia ori insuficiența textelor pe care este chemată să le interpreteze și să le aplice în virtutea funcției sale jurisdicționale.

55. Or, „procedura hotărârii prealabile nu poate fi declanșată de titularul sesizării cu scopul de a obține dezlegarea chiar a problemei de fond asupra căreia reclamanta a solicitat instanței de judecată să se pronunțe, aplicarea dispozițiilor legale la circumstanțele particulare ce caracterizează un anumit litigiu intrând în competența exclusivă a instanței de judecată investite cu soluționarea cauzei respective. Dacă, prin sesizarea formulată, nu se urmărește stabilirea înțelesului sau conținutului

unei norme de drept, ci se are în vedere doar identificarea soluției ce trebuie pronunțată în cauză, nu se poate vorbi despre o chestiune de drept, în înțelesul prevederilor art. 519 din Codul de procedură civilă și ale art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024” (Decizia nr. 83 din 18 noiembrie 2024, antemenționată, paragraful 93).

56. Față de cele expuse anterior, verificarea premiselor sesizărilor relevă faptul că prin acestea nu se invocă un aspect dificil și controversat al unei interpretări punctuale a normelor de drept indicate în cuprinsul încheierilor de sesizare, nefiind relevante nici dificultățile întâmpinate sau considerentele care ar putea fundamenta o interpretare divergentă a normelor legale în discuție, de natură să necesite intervenția instanței supreme, ci se urmărește mai degrabă o validare a opiniei exprimate de instanța de trimitere.

57. În egală măsură, se cuvine menționat că în jurisprudența instanței supreme s-a statuat asupra faptului că, dat fiind caracterul legal al salarizării, acesta „exclue în mod explicit posibilitatea ca un angajator a cărui sursă de finanțare este bugetul consolidat al statului să plătească alte drepturi de natură salarială decât cele stabilite prin norme juridice de forța legii” (Decizia nr. 23 din 27 martie 2023 — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 364 din 28 aprilie 2023, paragraful 100), valorificându-se în același timp și jurisprudența constantă a Curții Constituționale, conform căreia „înstituirea și diminuarea sporurilor, acordarea într-o anumită perioadă de timp, modificarea lor ori încetarea acordării, stabilirea categoriilor de personal salarizat care beneficiază de acestea, ca și a altor condiții și criterii de acordare țin de competența și de opțiunea exclusivă a legiuitorului” (a se vedea, spre pildă, în acest sens, Decizia nr. 170 din 19 mai 2025 — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 630 din 4 iulie 2025, paragraful 36, cu referire la Decizia Curții Constituționale nr. 63 din 28 februarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 658 din 18 iulie 2023).

58. Sub acest aspect, referitor la dispozițiile art. 14 alin. (1) lit. a) din capitolul II din anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017, prin Decizia nr. 76 din 18 noiembrie 2024 — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 13 ianuarie 2025), s-a reținut că textul de lege „vizează toți destinatarii normei, potențiali beneficiari ai sporurilor pentru condiții de muncă, însă acordarea unui spor implică îndeplinirea condițiilor prevăzute pentru acordarea acestuia”, respectiv „este necesară îndeplinirea cumulativă a condițiilor prevăzute de legea-cadru, precum și a celor prevăzute de regulamentul-cadru emis pentru punerea în aplicare a dispozițiilor din legea-cadru privind acordarea sporurilor” (paragrafele 116 și 117).

59. Totodată, instanța supremă a statuat asupra modalității de interpretare a unor prevederi legale referitoare la sporuri similare, respectiv asupra interpretării și aplicării unitare a unor norme speciale prin raportare la norma generală inclusă în art. 150 alin. (1) și (2) din Codul muncii, fiind identificate componentele salariale care trebuie să se regăsească în cuantumul indemnizației de concediu și stabilindu-se criteriile aplicabile pentru identificarea sporurilor care trebuie să se regăsească în această indemnizație (în acest sens, Decizia nr. 23 din 15 noiembrie 2021 — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 62 din 20 ianuarie 2022).

60. Analizarea unei situații particulare, prin determinarea situației premisă și, ulterior, prin aplicarea normelor de drept incidente, rămâne o prerogativă exclusivă a instanței de trimitere, aceeași instanță investită cu soluționarea cauzei fiind

ținută să verifice jurisprudența cu caracter obligatoriu a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a extrage acele elemente care prezintă relevanță în soluționarea litigiului concret.

61. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție nu se poate substitui instanțelor, interpretând și aplicând legea în cauzele deduse judecătii, ci se limitează la a facilita judecătorului eliminarea ambiguităților, dificultăților întâmpinate în interpretarea unor texte de lege (în acest sens, a se vedea, spre pildă, Decizia nr. 45 din 7 iunie 2021 — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni

de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 735 din 27 iulie 2021).

62. În consecință, reținând neconformitatea sesizărilor, nefiind întrunită condiția existenței unei chestiuni de drept veritabile, care să necesite a fi dezlegată pe calea mecanismului reglementat de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024, completată cu dispozițiile art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă, sesizările urmează a fi respinse ca inadmisibile.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibile, sesizările conexe formulate de Tribunalul Dâmbovița — Secția I civilă în dosarele nr. 3.444/120/2023, nr. 2.478/120/2023, nr. 3.384/120/2023, nr. 2.454/120/2023, nr. 2.464/120/2023, nr. 2.468/120/2023 și nr. 2.424/120/2023, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

Dacă, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 14 alin. (1) lit. d) din capitolul II al anexei nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, art. 23 din aceeași lege-cadru, articolului unic pct. IV lit. A subpct. 2 din anexa nr. 9 la Regulamentul-cadru privind stabilirea locurilor de muncă, a categoriilor de personal, a mărimii concrete a sporului pentru condiții de muncă prevăzut în anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și a condițiilor de acordare a acestuia, pentru familia ocupațională de funcții bugetare „Sănătate și asistență socială”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 153/2018, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art. 150 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la stabilirea drepturilor bănești cuvenite profesorilor din învățământul preșcolar pentru perioada concediului de odihnă trebuie avut în vedere sporul pentru condiții periculoase sau vătămătoare de care aceștia au beneficiat în perioada de activitate, în condițiile în care, deși nereglementat legal pentru categoria profesorilor din învățământul preșcolar, acest spor a fost recunoscut de către angajator, cu caracter permanent, prin contractul individual de muncă și efectiv acordat în perioada de activitate.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 22 septembrie 2025.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

MARIANA CONSTANTINESCU

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.

Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

